Dienerella arga en ny mögelbagge för Sverige (Coleoptera: Latridiidae)

THOMAS PERSSON VINNERSTEN & JOEL HALLQVIST

Persson Vinnersten, T. & Hallqvist, J.: *Dienerella arga* en ny mögelbagge för Sverige (Coleoptera: Latridiidae). [***Dienerella arga* a new beetle to Sweden (Coleoptera: Latridiidae).]** – Entomologisk Tidskrift 137 (1-2): 33-34. Uppsala, Sweden 2016. ISSN 0013-886x.

Dienerella arga (Reitter, 1884) a Minute Brown Scavenger Beetle (Coleoptera: Latridiidae) is reported new to Sweden, as several specimens were found in a student apartment in Uppsala, central Sweden. *D. arga* is at least partly synantropic and linked to moldy materials, with a presumed expanding distribution since it was recently recorded from Denmark.

Joel Hallqvist, Kungsängsgatan 49E, 753 18 Uppsala. joelhallqvist@privat.utfors.se
Thomas Persson Vinnersten, Herrgårdsvägen 8, 756 51 Uppsala. Thomas.perssonvinnersten@gmail.com

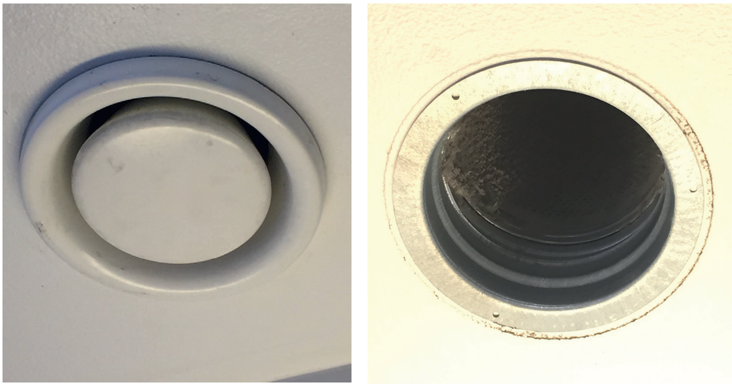
Vi lever i en på många sätt gränslös värld där varor och tjänster flyttas över landsgränser i en rasande fart. I kölvattnet av detta är det därför naturligt om också kosmopolitiska små kryp liftar eller på annat sätt följer med. Mögelbaggen (Latridiidae) *Dienerella arga* (Reitter) är sannolikt en sådan art. Dess utbredning sträcker sig från den nearktiska regionen över större delen av Palearktis. I Europa är den tidigare känd från bl.a. Finland samt de flesta centraleuropeiska länder (Löbl & Smetana 2007). Från Jylland i Danmark har den helt nyligen rapporterats (Hansen & Jørum 2014) och det var förmodligen bara en tidsfråga innan den skulle dyka upp också här i Sverige. Det aktuella fyndet gjordes i ett studentboende i centrala Uppsala på självaste skottdagen (2016-02-29). En privatperson hade kontaktat Anticimex för att det kryllade av små skalbaggar ur ventilationen i badrummet. Lägenheternas gemensamma badrum är beläget på andra våningen i ett tegelhus ursprungligen byggt i början av 1800-talet. Några skalbaggar samlades in och identifierades av författaren JH. Glädjande nog visade det sig vara den för landet nya arten *D. arga*. Identifieringen bekräftades sedan av latridiidspecialisten Wolfgang Rücker.

I vårt land har sedan tidigare sex arter i släktet *Dienerella* rapporterats. De är samtliga långsmala mellan 1,2 och 1,8 mm långa, mer eller mindre

Figur 1. Mögelbaggen *Dienerella arga* hittades för första gången i Sverige i en studentbostad i Uppsala. Foto: Joel Hallqvist.

Dienerella arga (Reitter) a new record from Sweden. Foto: Joel Hallqvist.

Figur 2. Fyndplats och trolig utvecklingsplats för *Dienerella arga*, en ventilationskanal i ett badrum. Öppnar man ventilen ser man att det finns en del damm som mikrosvampar, skalbaggens huvudsakliga föda, kan växa på om de får de rätta förhållandena. Foto: Thomas Persson Vinnersten.

The specimens of *Dienerella arga* were found in a ventilation duct in a bathroom. Photo: Thomas Persson Vinnersten.

rödgula och lever av mögelsporer i allehanda multnande organiskt material. Flera av arterna påträffas regelbundet synantropiskt i t.ex. komposter och sädesupplag. På grund av flera namnbyten och en för några arters vidkommande global spridning är det ett besvärligt släkte att hantera. En av arterna, *Dienerella elegans* (Aubé) är bara funnen en gång i Sverige på importerat ryskt virke i Västerbotten (Lundberg & Pettersson 1997). Bland de övriga svenska arterna bildar *D. vincenti* Johnson och *D. clathrata* (Mann.) (vilka tidigare bl. a. gått under namnen *D. elongata* (Curtis) och *D. separanda* (Reitt.)) ett artpar med en halssköld betydligt smalare än täckvingarna. Smal halssköld har även *D. ruficollis* (Marsh.) som dock oftast har mörkare täckvingar än halssköld och huvud. *D. arga* utgör tillsammans med *D. filum* (Aubé) och *D. filiformis* (Gyll.) en undergrupp där halsskölden är lika eller nästan lika bred som täckvingarna. Av de sistnämnda tre arterna har *D. filum* en antennklubba med endast två leder medan de övriga arterna har tre. Vidare skiljer sig *D. arga* från *D. filiformis* genom större ögon och bakom dessa med försvunna tinningar medan *D. filiformis* har små ögon med tydliga tinningar. Generellt för släktet fungerar Die Käfer Mitteleuropas 7 (Freude m.fl. 1967) utmärkt men för *D. vincenti* och *D. clathrata* behövs kompletterande litteratur t.ex. Die Käfer Mitteleuropas 13 (Lohse & Lucht 1992).

D. arga är 1,3-1,4 mm lång. Äggen läggs enstaka eller i små ansamlingar och kläcks inom 5 dagar. Larvens utveckling tar 13 dagar och puppfasen är över efter 10 dagar (Robinson 2005). Från Europa är den förutom från komposter och olika sädessubstrat även uppgiven från sumpmark (Freude m.fl. 1967).

Hur den har kommit att bosätta sig i ventilationen kan man bara spekulera om. Men väl på plats var det ett utmärkt mikroklimat med god tillförsel på värme, fukt och säkerligen mögelsporer i mängd som de kunde leva av. I badrummet, som användes ofta p.g.a. att det var många personer som delade detta, fanns även en tvättmaskin och torktumlare som säkerligen bidrog till det gynnsamma mikroklimatet. En möjlig förklaring till hur *D. arga* kommit in i badrummet är att det helrenoverades 2010 och skalbaggen kan då ha kunnat komma med under renoveringsprocessen. Det är sannolikt att vi i framtiden kommer att ha flera liknande fynd av skalbaggar och andra yrfän då vi lever i en värld som ständigt går mot en ökad globalisering. Så ha ögonen med er så kanske nästa fynd görs av just dig!

Tack

Till Wolfgang H. Rücker för bekräftelse av identifieringen av *Dienerella arga*. Även tack till Bengt Andersson och Mats Jonsell för kommentarer på manuset.

Litteratur

Freude, H., Harde, K. W. & Lohse, G. A. 1967. Die Käfer Mitteleuropas, Band 7. – Goecke & Evers, Krefeld.

Hansen, M. & Jørum, P. 2014. Fund af biller i Danmark, 2012 og 2013 (Coleoptera). – Ent. Meddr. 82: 113-168.

Lohse, G. A. & Lucht, W. H. 1992. Die Käfer Mitteleuropas 13. 2. Supplementband mit Katalogteil. – Goecke & Evers Verlag, Krefeld.

Lundberg, S. & Pettersson, S. 1997. Något om skalbaggsfaunan i ryskt virke vid en såg i Västerbotten. – Ent. Tidskr. 118: 49-51.

Löbl, I. & Smetana, A. (eds.). 2007. Catalogue of Palaearctic Coleoptera, Vol 4. – Apollo Books, Stenstrup. 935 pp.

Robinson, W. H. 2005. Handbook of urban insects and arachnids. – Cambridge University Press, Cambridge.